

რედაქცია

ხელის-მოწერა

დროებისა: ჟანსი:

9 მან. ჟანსი თვისა . . . 3 მან.
5 მან. ჟანსი თვისა . . . 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორგანოს ბარდა

ჟანსი განცხადებისა

დროებას აქვს 1 კლასი, რომელიც მოიცავს
საბავშვო განყოფილებას, სადა მოხდება
მეცნიერების, ლიტერატურის, ისტორიის, მათემატიკის
და სხვა მეცნიერებების განხილვა. ასევე მოხდება
საზოგადოებრივი განათლების განხილვა.
განცხადება მოხდება ქართულ, რუსულ და სხვა
ენებზე.
ქუთაისში განცხადება მოხდება ჟანსის წინასწარ
დასაწავად.
ცალკე გამოცემა ჟანსისა და დროებასა ერთად.

ყოველ-დღიური გაზეთი

„დროება“

ქუთაისის ივნისიდან წლის და-
წყებამდე ღირს ექვსი მანეთი.
ქუთაისი: Тифлиς, редакция „Дროება“.

ტელეგრაფი

(საბავშვო-ბავშვო ტელეგრაფი საბავშვო)

გამოდის 11 ივნისს. „მშობლებ-
საბავშვო“ დაბეჭდილია: ჟანსი-
დან დაბეჭდილია ცხელი და-
ბეჭდილია (ტელეგრაფი) 1 ივნისი-
დან დაბეჭდილია მოქმედებს.

ქუთაისი საქმეთა მინისტრის ცარ-
დაში მოაგონებს ღებუნა-ტა-
რის მინისტრთა კომიტეტის 3 მა-
ისა დაბეჭდილია და წინადადე-
გის დაბეჭდილია (ტელეგრაფი),
რომ დაბეჭდილია ჟანსი-
საბავშვო, მაგ. კარგად უყ-
რისა და წინადადეგ შედგენაში
დაბეჭდილია ჟანსი-საბავშვო.

ქუთაისი საქმეთა მინისტრის ცარ-
დაში მოაგონებს ღებუნა-ტა-
რის მინისტრთა კომიტეტის 3 მა-
ისა დაბეჭდილია და წინადადე-
გის დაბეჭდილია (ტელეგრაფი),
რომ დაბეჭდილია ჟანსი-
საბავშვო, მაგ. კარგად უყ-
რისა და წინადადეგ შედგენაში
დაბეჭდილია ჟანსი-საბავშვო.

ქუთაისი საქმეთა მინისტრის ცარ-
დაში მოაგონებს ღებუნა-ტა-
რის მინისტრთა კომიტეტის 3 მა-
ისა დაბეჭდილია და წინადადე-
გის დაბეჭდილია (ტელეგრაფი),
რომ დაბეჭდილია ჟანსი-
საბავშვო, მაგ. კარგად უყ-
რისა და წინადადეგ შედგენაში
დაბეჭდილია ჟანსი-საბავშვო.

დროებისა: ჟანსი, 13 ივნისი.

ბარათაშვილის ხუთი ნაპოვნის
ლექსი.

„ივერიის“ მე-IV-ე და VI-ე №-ში
დაბეჭდილია ხუთი ლექსი ჟანსის პო-
ეტის ნ. ბარათაშვილისა, რომლებიც
დაბეჭდილია ჟანსის საბავშვო-
ლოს ღებუნა-ტარის უგანათლებელის
მეტერნისა ქალაქში. ეს ლექ-
სი თვით ბარათაშვილის ხელით
დაბეჭდილია.

ქუთაისი ნაღვლი ჟანსის გამოჩენი,
რომ პოეტისა, რაც უნდა მტერი იყოს,
დაბეჭდილია ჟანსის ხელით.

ამ ახლად ნაპოვნის და დაბეჭდი-
ლი ლექსების ღებუნა-ტარის გარეგან-
ში დაბეჭდილია. მე მსურს მხოლოდ
ქუთაისი ყურადღება მეთხველი სა-
ბავშვოების იმაზე, რომ ამ ლექსებ-
ში პოეტის სამი ლექსი (მაგ. გ...ის,
და სხვა) და ნა... ფარგლებში
დაბეჭდილია) სწორედ, ნამდვილად,
ეს ნ. ბარათაშვილის თხზულება

როსისკამდინ, ღებუნა-ტარის დაბეჭ-
დის და ჟანსი-ლაზარისა.

სტამბოლი, 10 ივნისს. გუშინ აქ
განცხადებისა ვარ გახსნა

კამბარაშვილის ბირჟა, 11 ივნისს.	
ბანკის ბილეთები:	პან. კან.
პირველი გამოცემისა —	94 — 25
მეორე — — — — —	90 — 62
მესამე — — — — —	90 — 62 1/2
მეოთხე — — — — —	90 — 22
მეხუთე — — — — —	90 — 25
ალმონაღოს ბირჟა —	89 — 12 1/2
ალმონაღოს მეორე —	89 — 12 1/2
ალმონაღოს მესამე —	89 — 12
მ.კ.რ., 1/2 იმპერიალი —	8 — 19
შინაგანის 5% სესხი ბილეთები:	
პირველი სესხის — — —	216 — 75
მეორე სესხის — — —	210 —
100 მანეთი ღირს:	
ლონდონი — — — — —	24 — 20 პენსი
გამბურლი — — — — —	206 — 75 ცენტი
პარიზი — — — — —	254 — „ სანტიმი
ბერლინი — — — — —	„ — „ პენსი

პრემიის რეგლამენტი

ქუთაისი, 12 ივნისს.

ღირსი სიმონისგან დაბეჭდილია ჟანსი
მეთხველია ჟანსი-ლაზარისა: როგორც
ნამდვილად შედგენილი, ჟანსი მარის
სასულიერო სასწავლებლების რევი-
ზიისათვის უწყობს. სინოდისაგან გამო-
გზავნილი რევიზორს ბ-ნს მირა-
პოლისკის აქვე შეუდგენია თავის აზრი
იმის შესახებ — თუ რა ცვლილება უნდა
მოხდეს ახლანდელ სინოდის სა-
სულიერო სემინარიის პროგრამაში.
ამ ცვლილებათა შორის ჟანსის

უნდა იყოს. ეს სინამდვილე ლექსების
კილოსაც ეტყობა. ხოლო უკანას-
კნელს ორს ლექსზედ კი ვიტყვი:
1-ლი, რომ: „როს ბეჭდიერ ვარ შენ-
თან ყოფნითა“, — ნათარგმნი რუსული
ლექსიდან: „Какъ счастливъ я, коль-
съ тобой бываю“, რომლის ხანაც
ასე თავდება რუსულში: „Ты не по-
вѣришь, ты не повѣришь, ты не
повѣришь, какъ ты мила!“ და
2-რე, რომ: „ცისა ფეხსა, ღურჯსა
ფეხსა“, — თუ ნათარგმნი არ არის, აზ-
რი-კი მაინც რუსულიდან არის, შე-
დგენის ლექსი: „Черный цвѣтъ,
мрачный цвѣтъ“. ეს ლექსი პლ. შა-
ვაძეს ასე აქვს გადათარგმნილი:
„ფეხსა ზნეულს, ფეხსა ზნეულს“ და სხვანი.
განსხვავება მხოლოდ იმაშია, რომ
ბარათაშვილს უხმარია „ბნელისა და
შავის ნაცვლად“ „ცისფერი და ლურ-
ჯი“. ბარდა ამისა და ერთ-აზროვნო-
ბისა, თვით ხანებაც, როგორც რუ-
სულში, ისე ქართულში (შავ-
ისა და ბარათაშვილისა) ექვს-ექვსია.
ეს აზრი, ნუ იფიქრებს ვინმე, რომ

ყველაზე უფრო საინტერესოა ბ-ნი
მირაპოლისკის წინადადება, რომ სინო-
დის სასულიერო სემინარიაში უეჭვე-
ლად დაწესებული იქნეს ქართულ
ენის მასწავლებლის კათედრა, ქარ-
თულს ენაზედ უნდა ასწავლობდნენ რამ-
დენიმე საგანი ღებუნა-ტარისა
და ქართული ისტორია. ამას გარდა
განსაკუთრებული ყურადღება უნდა
ექმნეს მიქცეული ქართულ გალობა-
სა და საზოგადოდ ქართულ ენის შეს-
წავლას ყველა სასულიერო სასწავ-
ლებლებში.

ამაზე კიდევ უკეთეს აზრად ის უნ-
და ჩაითვალოს, რომ თვით ახლანდე-
ლი ექსპროსი საქართველოსა მაღალ
ყოველდ სამღვდელს მოაწიკც ამასვე
შეუდგომლობს თურმე უწყობს. სინო-
დის წინაშე; რამდენიმე ქალაქი არის
იმისაგან სინოდში წარდგენილი,
რომლითაც თხოულობს, რომ, ადგი-
ლობრივ მოთხოვნისათა თანახმად,
შეიცვალოს სინ. სას. სემინარიის პრო-
გრამა, რომ სამშობლო ენას ამ პრო-
გრამაში უფრო მომეტებული პატივი
და უფრო ვრცელი ასპარეზი მიეცეს,
ვინც ახლა აქვს.

თუ ვეცდებით მართალია (და ისეთ
პირებში გადმოგვცეს ეს აზრები, რომ
ჟანსი უფლება არა გვაქვს ექვი შემო-
ვიტანოთ), ვამბობთ, თუ ვეცდით ეს
მართალია, ჟანსი სამღვდელთა და
საზოგადოებას დიდი ხნის კანონიერი
ნატვრა და სურვილი აუსრულებდა.
აუსრულებდა იმიტომ, რომ როდესაც
ორი ასეთი გავლენიანი პირი შეუ-

ამცირებდეს ბარათაშვილის ამ ლექს-
ებს. მსენი ისე თავისუფლად და კარ-
გის ზომისა და ენით არიან გადაკე-
თებულნი, რომ ნამდვილს იქნება კი-
დეც ჰსჯარბობდნენ ძლიერებით და
მშვენიერებით, ნამეტნავთ უკანასკნე-
ლი ლექსი.

ამ შემთხვევაში მომაგონა „დროე-
ბაში“ დაბეჭდილი წიგნი ბარათაშვი-
ლის დისა, რომელიც აცხადებდა,
რომ ჟანსის ძმის (ნ. ბარათაშვილის)
ლექსები, მიწერ-მოწერა და სხვანი
აქვს თავად ლევ. მელიქიშვილს.
ამაზე მელიქიშვილი ისეთი დიდის თა-
ნამდებობით, მოვალეობით და ტვირ-
თით ბძანდებოდა შეცუული, რომ დრო
არც კი ექნებოდა (იქნება არც ეხლა
ჰქონდეს) მიექცია ყურადღება ამ საგ-
ნისთვის, მაგრამ მე ვიმედოვნებ, რომ
„მოღიწხა სქმის“ მთარგმნელი, ნი-
კიერი კნენა პ. მელიქიშვილი, მოთარ-
გმა მოყვარული და დამუასებელი ქარ-
თულის ლიტერატურისა, გაიხსენებს,
გადათვალთვლებს ქალაქებს და მის-
ცემს შემწეობას ჟანსის ჟურნალ-გა-

მდგომლობს სინოდის წინაშე, როდეს-
საც ორი ასეთი პირები ერთსა და
იმავს აზრს აცხადებენ, იმედი უნდა
ვიქონიოთ, რომ ამათი აზრი შეწყნა-
რებული იქნება და წინადადება აღ-
სრულებული.

ამბობენ, ზოგიერთ ადრინდელ პი-
რებისაგან და გავლენიან პირთაგან
ჩაბეჭდილი ვართ უწყობს. სინოდ-
თანო, კარგის თვლით არ გვიყუ-
რებსო და შეიძლება ამან დაიბრკო-
ლოს მგზავრისა და ბ-ნი მირა-
პოლისკის მოთხოვნის შესრულებ-
ბა. ჩვენ ვიცით — რაზედ და რა-
გორა ვართ ჩაბეჭდილი და რა
ჯურის ხალხი იყვნენ ჩვენზედ ცუ-
დის მოქმედნი; მაგრამ ამასზედ ახლა
არას ვიტყვი. ჩვენ გვგონია რომ ამ
ბოროტ ენების სიტყვას, ამ ჩაბეჭდე-
ბას სინოდი ყურადღებას არ მიაქ-
ცევს, რომ ამ შემთხვევაში ის იხელ-
მძღვანელებს მხოლოდ პედაგოგიურის
მოთხოვნისგან და მთელი ერის
კანონიერ და სამართლიან საჭიროე-
ბის დაკმაყოფილების სურვილით. არც
პოლიტიკურ მხარეს, არც რომელიმე
სხვა ანგარიშებს აქ ადგილ არ უნდა
ჰქონდეს. გონიერი პედაგოგია და
უბრალო ჰკუთვნა გვეუბნება, რომ სამ-
შობლო ენაზედ ყმაწილი ყოველ-
თვის უკეთ შეითვისებს სწავლას, ვი-
ნემ უცნო ენებზედო, — და ამის შე-
სრულება აუცილებელ საჭიროებას
შეადგენს; ერის ცხოვრება თხოუ-
ლობს, რომ იმის მოძღვარი გასა-
გებს ენაზედ უქალაქებდეს მას, რომ

ზეთებს გაცნონ საზოგადოება იმ, ღებუნ-
დინ დაუფრულს განსაც, როგორა-
თაც ჩვენ ვხდით ყოველს ლიტერა-
ტურული ნაწარმოებს თავად ნიკ.
ბარათაშვილისა.

ეს სურვილი და თხოვნა პირადათ
მე, ერის კაცს, არ მეკუთვნის: ეს
არის, მგონია, სურვილი ქართველთ
საზოგადოებისა, როგორათაც, ყოვე-
ლი ლიტერატურული ნაღვლი პოე-
ტისა შეადგენს საერთო საზოგადოე-
ბისავე საკუთრებას... ამ მიზეზით და
ამ საფუძვლით — არც თხოვნისა შემ-
რცხობება.

თ. რაფ. ერისთავი.
12 თბილისი, 1882.

ქარბი და ცუდი ქახეთისა

მშვენიერი ხარ, ქახეთო, შენის
ათას ფეროვანის ცის-კამარით; შენის
თეთრ-თხემიანი და ტყე-მდელოიანი
ხევ-ღეღეღითა სავეს მთაგრეხილებით;
შენის გაშლილის და ქირანულით
სავსე ალაზან-იორის ველებით! მშვე-

ერს იმის ესმოდეს და იმას ერისა, — და ამის ასრულება აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს.

დამაბრკოლებელი მიზეზი ამისთანა ცხად ქვეყნარტებას რაღა უნდა ჰქონდეს? მის რა სარგებლობა უნდა ჰქონდეს იმაში, რომ ქართულ სემინარიაში შევიდნენ თათის სამშობლო ენავერ შეისწავლონ და ქართველ მღვდლებმა იმდენი ქართული არ იცოდნენ, რომ ამ ენაზე შეიძლონ თათთან მიმდებარე ქადაგებად მღვდელმოქმედება?

დღიური

„შრომის“ უკანასკნელს (22) ნომერში დაბეჭდილია შემდეგი წერილი ბ.ბ. ბიორგის და ნიკოლოზ ბესარიონის-ძეთა ლოლაბერიძეების-მიმართ:

„დღემდის ჩვენ ქვეყანა ამისა სელის მომწერნი, ვმოქმედებდით საზოგადო საქმეში თქვენთან ერთად. დღეს ჩვენ, შეძრწუნებულნი თქვენის მოქმედებით ქუთაისის გუბერნიის თავადაზნაურობის კრებაში, ვსთვლით საძაღვსინოდ და ჩვენის პატიოსნებისა და ღირსების დამამცირებლად თქვენთან ერთობას, და საყოველთაოდ განცხადებთ, რომ ყოველს კავშირსა და ერთობას თქვენთან საზოგადო საქმეებში სამუდამოდ ვსაბოთ. თ. მეჩხერა ღვთისმშობლის, თ. გოსტ. წულუკიძე, თ. სამს. ტარ. წულუკიძე, თ. გოსტ. ერისთავი, თ. იასონ წულუკიძე, ვასილ ნიკ. აბულაძე, დავ. ანჩ. ღვთისმშობლის, ნიკ. დიმი. ყოფიანი, ივ. ზეკ. ჯიანი, თ. ანტონ ნიკ. ღვთისმშობლის, ივ. სიმ. მესხი, თ. მელქ. გ. ფაღვარ, თ. ნესტორ დავ. ერისთავი, თ. დავ. ბეჟ. ჩხეიძე, თ. მელქის. გოსტ. მიქელაძე, თ. მელქ. დიმი. მიქელაძე, დიმი. მიჩ. ჯეფანია, მის. ერ. დარასხელიძე“.

იმერეთისათვის ფრიად შესანიშნავ და საყურადღებო მოვლენად მიგვაჩნია ამ წერილის დაბეჭდვა, რომელშია თვით ის პირნი, რომელნიც ამ

წერილი ხარ მზით, მთავრით, ვარსკვლავებით, ალიონებით, ჩანჩერებით, ნაკადულებით, ხეცებით, მდინარეებით, მგრგინი კი ქა-ქუხილით, ყოველად მმუსრავი სეტყვა-ნიღღვრებითაც კი და, ერთი სიტყვით, ყოველსფერით და ყოველის არსით, გარდა—მეძნელება თქმა—ერთითა, რომელსაც უწოდებენ ადამიანს!...

დააკვირდი ბუნებას და ნახავ, რომ ყოველი ქმნილება ასრულებს თავის დანიშნულებას მოუკლებელის სისწორით და ერთგულებით! მგარამ დააკვირდი ამავე დროს ყოველ უქმნილებათა მეფეს—ადამიანს და დაინახავ, რომ მხოლოდ იგი არის მოღალატე და დამპყრობელი თვის მეფურ დანიშნულებათა! ბარგად ჰხედავს იგი, რომ ამ ლალატობით და წესთა დარღვევით შენ სიცოცხლე გიმწარდება, ფერი გიკრთება, ძალა გერთმევა, მიხრწინებას ელწევი და ის კი, ილია შავ-ქავაძის „ღარჯან-ლუარსაბის“ და თვის ქაბუკთა უპატიოსნო, უმიზნო, უმოქმედო და დარღმანდულის ცხოვრე-

ათი-თუთხმეტის წლის განმავლობაში ბ.ბ. ლოლაბერიძეების მომხრედ და საუკეთესო, ძლიერ ბურჯებად ითვლებოდნენ, ახლა აცხადებენ „შეძრწუნებული ვართ თქვენის მოქმედებით“ და შემდეგსათვის ყოველ კავშირსა და ერთობას ვსაბოთ თქვენთან სამუდამოდ საზოგადო საქმეებში“.

და თუ რატომ მიგვაჩნია ჩვენ ეს მოვლენა შესანიშნავად, ამის გასაგებად საკმაოა მოვიგონოთ—თუ ვინ არიან ეს ლოლაბერიძეები და რა იყო იმათი პარტია. პა რას ვსწვრდით ჩვენ შარშან („ღროება“, № 98):

„ერთი უმთავრესთაგანი მიზეზი, რომელიც ჩვენ გვამარტებს ესრედ წოდებულ დოდაბერიძეების პარტიას, ის განსაზღვრავს იმათ თითქმის აგუთსეს ის საბაგე-ლი წესები, რომელნიც ადრე ქსუფევედნენ იმერეთში კენჭის-ყრის დროს. იმათაც იმ გვარისავე მოყვრებით, სხვა-და-სხვა ხაზრ მოსყიდვით, ნათლავობით, გაბეჭვრებით, ეშმაკობითა და სხვანაირად დაიწვეს მომხრეებისა და კენჭის შეშენა, როგორც ადრე მარშლები იქნდნენ. ანაჟითარ სს-შეაღებას ანაჟითარ ღონისძიებას არ ზოგავდნენ, რადგან კი თავის მოწინააღმდეგე დამარცხდნენ, მომეტებული კენჭი შეიძინონ და თავისი გაიტანონ.“

ჩვენ გვახარებს ის მოქალაქეობრივი მხნეობა და ცრუ თავ-მოყვარეობის დათრგუნვა, რომელიც ამ შესანიშნავ წერილის ხელ-მომწერთა გამოცხადეს ამ შემთხვევაში. ბერძნობა იმათთვისაც და იმ საზოგადო საქმეებისთვისაც, რომელთაც ისინი გულწრფელად უნდა ემსახურებოდნენ.

ხედავ, ორშაბათს, ძალაქის რჩევის სხდომაზე, სხვათა შორის, შემდეგ საგნებზე იქნება სჯა:

ბ. ტუ: ლუბერნატორის წინადადება, რომ ყაზარმები ქალაქმა თავის ხარჯით უნდა შეინახოს;

ბით, ყველაფერს ზემო-თქმულის ერთი ორად და სამ. დ გისწრფებს! დააკვირდი და დაინახავ იმ საზარელს მოვლენას, რომ მრავალნი შენის მამულის შვილნი, დაუღალავის კეთილ-გონიერ მოქმედების მაგივრად, მთელს თავი სიცოცხლეს ყოველის უზრუნვესლობაში და უმოქმედობაში აჭარბებენ, და ხშირად, სადილად ანუ ვახშმად დამსხდარნი, მეორე დღის დილის შუადღემდინ ათენებენ ლოთობაში.

ჩვენ, ქართველები, ვცხოვრებთ იმისთანა დროს და მისთანათა გარემოებათა შორის, როდესაც ჩვენ მამაპაპათა ჩვეულობის მიხედულობით რომ ვსთქვათ, ქეთი და ლოთობა არა გვმართებს.

ჩვენ რაღას ვშვრებით?—იპ დროს, როდესაც დღე-ღამე სული ცდაში და გარჯაში უნდა ვიყვნეთ, როდესაც არ უნდა ვმხიარულებდეთ ჩვენებურის ქართველურის უღარდელ ქეთებ-ბით, ჩვენ მიგყალიბართ და ღამეს დღად ვაქცევთ და დღეს ღამედ! მე

მოსხენება ძალაქის გამგეობისა მერის ხილის შესახებ; მოხენება ქალაქის გამგეობისა ქალაქის გეგმის (პლანის) შესახებ; პურისა და ხორცის ტაქის დადგენისათვის კომისიის ამორჩევა, რომელშიაც თარმეტი წევრი უნდა იყოს და სხვ.

„პ.ეკაზში“ დაბეჭდილია შემდეგი ამავე პრთენილად:

„შარშან აქაურ თათრებმა და სომხებმა მთავრობას სთხოვეს სკოლის გახსნა და ამ სკოლის სადგომის ასაშენებლად 5,000 მან. დაჰპირდნენ. მთავრობამ ნება-რთვა გამოაცხადა, მაგრამ თათრებმა ახლა უარი გამოაცხადეს ამ საქმეში მონაწილეობის მიღებაზე. ამ დღეებში ბათუმში ჩამოვიდა ზემდგომი სკოლისათვის მიწის მისაზომად. ჯერ-ჯერობით აქ ორ-ოთხიანი საქალაქო სკოლა გაიხსნება. ამ საქმეში ადგილობრივი მაზრის უფროსი ბ. მეფისოვიც დიდ მონაწილეობას იღებს.“

უწმინდესის სინოდის განკარგულებით, პიჭენტის (აფხაზეთის) მონასტრის შესაკეთებლად 1,200 მან. უნდა დაიხარჯოს და თვითონ ეს მონასტერი ძანანტის მონასტრის უნდა მიეწეროს.

მაზეთის „ზოლოსის“ სიტყვით, გრაფი ლორის-მელიქოვი ამ ქამდ თავის მამულში სოფ. ჩუდოვოში იმყოფება; რამდენიმე კვირას დარჩება იქაო და შემდეგ პეტერბურგში ჩამოვა და აქედამაც სამზღვარ გარეთ უნდა წავიდეს.

ჩვენ მივიღეთ შემდეგი თეატრალური შენიშვნა მუთანისიდან:

„ითამაშეს „თამაშ ბატონიშვილი“ და „რეკვიზორი“. მოთამაშენი ისევე თფილისელები და ქუთათურები არიან. საზოგადოებაც არ აკლდება. მაგრამ

არ ვამბობ, რომ ქართველები ნუ ვიმხიარულებთ; არა, ვიმხიარულოთ, მაგრამ მხოლოდ იმ ყოველად სასიამოვნო, სანეტარო და ადამიანის სრულის არსების სიმხიარულით, რომელიც მუდამ მოსდევს ქვეყნისათვის სასარგებლო საქმის დაწყებას, წარმოებას და მის გამარჯვებით დასრულებას. დროა გავიგოთ, რომ ის ხალხი, რომელიც ყოველის მოუსაზრავად, თავის მოკლე სიცოცხლის ძვირფასს დროს და შრომის ნიჭს ჰფლანგავს ჩვენებურს ქეთებში, ის ხალხი არის დამაშავე თვის შთამომავლობის წინაშე და ამავე დროს უუსაწყლესი, ღირსი მხოლოდ შებრალებისა.

დროა დაეინახოთ, ვისაც მხედველობა გვაქვს, და ვისმინოთ, ვისაც სმენა გვაქვს, რომ ჩვენი ხალხის ამ გვარი, მომავლისათვის უზრუნველი და უღარდელი ცხოვრება, უტყუარი ნიშანია ხალხის ბოროტისა და არაკეთილისა, სიბნელისა და არა სინათლისა, დაცემისა და არა აღდგენისა, გახრწნილებისა და არა წარმატებისა...

ქართულ ტრუპას ამისთანა ბედი რი დრო მუთანისში არ შეგვიძლია სასიამოვნო და სასარგებლო ქართულ გეგარო თანა-გრძნობა ქართულ სცენისადმი. მაგრამ ერთი რამ გვანებს: ეგებ ეს ხალხის გროვა თუქაში ვინმეს გულ-უხეობისაგან წარმადგება. ამბობენ ზუთხს და შუშხს თეატრიც მოუმატესო.

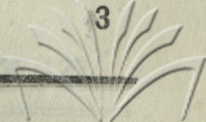
„თამარ ბატონის-შვილის“ წარდგენამ სუსტად გაიარა. პ. შიფი თამაშობდა მლიზბარის როლს. პ. შიფი მოქმედებაში იმან წარმოგვიგინა არა ძველი საქართველოს თავადი გულადი და თავად-მოყვარე, არამედ ლანდელი დროების თავადი შიფი ამაყი და მოწონებული. შიფი მისრა-მოხრა, სახის გამოხატულებით მოგვაგონებდა ჩვენი უსულო დროების მაღალ-წოდების წარმადგენელს. მეოთხე მოქმედებაში, პატიმრობაში, პ. შიფიანმა კი დამატეცა თვის არტისტიული ხელოვნება; ბევრის თვალები ცრემლებით სავსე იმდროს, როცა საპატიმრო მლიზბარი გამოთქვამდა თავის ტანჯვას, საყვედურს და შეილის სიკრულს.

ბ. მესხიემა შალვას როლი კარგად შეასრულა. ოტა სიმამრ და ვაჟ-კაცობა აკლდა. შალვას, როგორც ისტორია, ეგრეთვე რჩეული ვის რომანი, წარმოგვიდგენს თანამოქალაქი ქართველთა გვარ გვამს არ შემევენის დედა-კაცი სისუსტე როგორც ეტუბოროზოგიერთს ადგილს ბატონს მესხი.

„დანიარჩენი როლების შესრულება კი ღმერთმა შეიწყნაროს. რუსულად დროულის მაგივრად, ჩვენ ეხედვით სცენაზედ სოფლის დედაკაცს. მლიზბონი ჩიკაიძისა კარგი მოთამაშე მაგრამ შესაფერ როლებში. მას უფრო ეხერხება გლახ-კაცის ქალის ტიპების გამოქანდაკება. რისათვის სრულობს იმ გვარ როლებს, რომ

ამიტომ, თუ ვისმე მამულის-შვილთა გსწადიანთ, სამოქმედო ასარგამოდით, ერთი-ერთი საქმე დაწყეთ, მეორე მეორე, მესამე მესამე და მით ჩვენი ქვეყნის გამახრწნილებოს დაუდევრობას, უმეტეს ცხოვრებაში მაღალ მიზანთა უკლებლობას საძირკველი უნგრით; თორემ მაღე გვიანდა იქნება!

მისაბაძვად ავიღოთ სოფელი გარეჯო და მისი საზოგადო დაწესებულებანი. შებრძანდით ამ სოფელსასწავლებელში; მოსწავლეებით სავსე (ოთხმოც-და-ათამდის იქნება) მასწავლებელნი სამნი არიან; მათგან ერთი ბაღოსნობის და საზოგადო მეურნეობის მასწავლებელი. თუ თუ გორ მშვენიერად მიჰყავთ საქმე ბაღოსნობის და მის თანაშემწეებს, სხვადასხვანა იქიდან, რომ უმცროსი განყოფილების მოსწავლენი, რომელნიც შემოსულან სკოლაში წარსულენკენისთვეში, ცხლა მისში, ისე მშვენიერად, მარდთ, კარგის კილოთაგანგებით და თავისი სიტყვით გადმო-

ასრულებაც მისთვის შეუძლებელად
ქალღმერთის ქალზედ (თამარა
ქალმა) ჩვენ ვიტყვი იმას, რე
ქალმა: ბევრთა, ვარჯიშობა
შესწავლა და დაკვირვება
ქალმა. — ამისავე პირობით
ქალმა. — თამარის თამარში უფრო კარ
და იყო, ვინც „თამარ ბატონიშვი
ქალმა“. ბარდნიშვი (ან. ლორთქი
ნიშვი), ხელსტაკოვმა (პ. აბაშიძე)
ქალმა. — თამარის კერა დაიმსახურეს ლაზ
ქალმა. — თამარში. მისივე (პ. შიფი
ქალმა) არა უშედა რა. მანარჩენის რე
ქალმა. — მათამაშეთ გადაჭრებმა ერ
ქალმა. — ჩვენს სცენასაც მოეცა ს
ქალმა. — ზღაღათი ჩვენი ცხოვრების სენი
ქალმა. — გადაჭრებმა, გადაჭრებმა ყოველ აღ
ქალმა. — და ყოველ დროს.

**სახელმწიფო სასწავლებლებს
რევიზია.**

„დროების“ 90 №-ში დაბეჭდილია
ქალმა, რომ უშუალოდ სინოდის
ქალმა. — და მინდობილებით
ქალმა. — ქვეყანაში იმყოფება ამ ქალმა
ქალმა. — რევიზორად ქვეყნის რუსის პედაგოგ
ქალმა. — მინდობილი მინდობილი. ამას მინდობ
ქალმა. — აქვს უმაღლესის სასულიერო
ქალმა. — მინდობილიდან დავლა ყველა ჩვენი
ქალმა. — სასულიერო სასწავლებლები
ქალმა. — და რევიზია მათი, შეტყობა მისი
ქალმა. — რამდენად მინდობილია არიან ისინი,
ქალმა. — მინდობილი მათში სასულიერო
ქალმა. — ზღაღათების საქმე და რა
ქალმა. — მინდობილია ანუ შეუძლებლობა
ქალმა. — მინდობილი პედაგოგიურ წყობილებას
ქალმა. — არსებობს მათ პროგრამაში და
ქალმა. — სწავლა.

რად თქმა უნდა, ყველა იმ პირ-
ქალმა. — თვის, რომელთაც კარგად იციან
ქალმა. — სასულიერო სასწავლებლების
ქალმა. — მინდობილობა ამ ქალმა, და დანახული
ქალმა. — თუ რა მცირე აკმაყოფილებს
ქალმა. — პედაგოგიურმა თხოვნილებათა დ
ქალმა. — ცემით ჰკითხვოდნენ ქართულსა, რომ
ქალმა. — ზღაღათი არ დაიჯერებთ, რომ
ქალმა. — მოსწავლენი მხოლოდ ენკენისთი-
ქალმა. — დამ შეიძლება. საანგარიშობზე, რომ
ქალმა. — ენკენის კლასში კედელზე ჰქვია, მოს-
ქალმა. — წავლენი ისე კარგად ანგარიშობენ,
ქალმა. — როგორც კარგი დახელოვნებული ვა-
ქალმა. — ლაჩი. არც ბალოსობა მიდის ცუდა-
ქალმა. — თა: მრავალი უკეთესობა ეტყობა
ქალმა. — მათგან შემუშავებულს ბაღსა.
ქალმა. — ამ გვარსავე წარმატებაშია სოფლის
ქალმა. — მინდობილობა-შემნახველის ამანაგობის
ქალმა. — საქმე. ამ შეიძლება წლის წინად საქმე
ქალმა. — ცხრა-ასი მანეთით დაუწყებიათ და
ქალმა. — ახლა ამანაგათა საკუთარი ფული ათა-
ქალმა. — თუ მან არის და წელიწადში ათას
ქალმა. — მცირას თუმანს ამუშავებენ!

უფრო უაღრეს წარმატებაშია სა-
ქალმა. — ვაჭრო ამანაგობის საქმე. მათს შე-
ქალმა. — ნობაში თქვენ ნახეთ ორს ოთხსა;
ქალმა. — ერთს მათგანში აწყვია ყოველი სა-
ქალმა. — წერილობით და მეორეში ფარჩეულო-
ქალმა. — ბა. რასაც სხვაგან იყიდით აბაზად,
ქალმა. — იმას ამანაგობის დუქანში თითხმეტ
ქალმა. — ანუ ზუთმეტ კაპიკად. ბამსიდედელ-

ერის სწავლა-განათლების მოთხოვნი-
ქალმა. — ლებას ხსენებული სასწავლებლები,
ქალმა. — დიდ სასიამოვნო მოვლენად ჩათვ-
ქალმა. — ლება ამ გვარი რევიზიის დანიშნა,
ქალმა. — რადგან ეს ნამდვილი საბუთია იმისი,
ქალმა. — რომ თვით უმაღლეს მთავრობას გა-
ქალმა. — უგია ჩვენი სასწავლებლების მდგომა-
ქალმა. — რეობა, დაუნახეს საჭიროდ მისი
ქალმა. — მდგომარეობისა და წყობილების შეცე-
ქალმა. — ლა.

საზოგადოებრივი რევიზია გამოწვეულია
ქალმა. — პირ-და-პირ იმ მიზნით, რომ გამოძე-
ქალმა. — ბნოს, აღმოაჩინოს ყოველივე ნაკლუ-
ქალმა. — ლევაება, ურიგო წყობილება, და
ქალმა. — შეუფერებელი მოქმედება, რაც კი
ქალმა. — არსებობს მისდამი რწმუნებულ სა-
ქალმა. — რევიზიო ადგილებში.

რევიზორს საღმეთო ვალი სდევს,
ქალმა. — რათა სწორის თვლით და სწორის
ქალმა. — საზომით განიხილოს და აწონოს
ქალმა. — მდგომარეობა, წყობილება, მოქმედება
ქალმა. — და ნაბიჯი სარევიზიო ადგილებისა,
ქალმა. — და არც ერთი მის მიერ აღმოჩენილი
ქალმა. — უმცირესი ნაკლი არ დაფაროს არაე-
ქალმა. — თარი გარემოებისა და მიზეზების მი-
ქალმა. — ხედვით. აი ამისთანა რევიზიის შეუძ-
ქალმა. — ლიან თავის დანიშნულების შესაფერი
ქალმა. — სარგებლობის მოტანა ერის ცხოვრე-
ქალმა. — ბაში.

თუ ძალიან არ ეჩქარობთ, აი ამ
ქალმა. — გვარ რევიზორად მიგვანია ჩვენ ენ-
ქალმა. — ლანდელი ჩვენი სასულიერო სასწავ-
ქალმა. — ლებელთა რევიზორი ბ. მინდობილი, რადგან
ქალმა. — საკმაოდ გვსმენია მისი განვი-
ქალმა. — თარება და მცენიერება პედაგოგიაში.

იმედია, რომ ეს პედაგოგი კარგად
ქალმა. — გაიცნობს ჩვენი სასწავლებლების
ქალმა. — მდგომარეობას და ნაკლულევაებას,
ქალმა. — მათ პროგრამას, და რამდენიც კი
ქალმა. — შეიძლება მისგან, გაასწორებს მას.

ამით შეუძლიან ბ-ნი მინდობილი-
ქალმა. — კის დიდი სარგებლობა მოუტანოს
ქალმა. — ჩვენს ქვეყანას. ჩვენს სასულიერო
ქალმა. — თუ საზოგადოებრივ სასწავლებლებში
ქალმა. — უპირველესი ადგილი უჭირავთ უცხო
ქალმა. — ენებს და საგნებს, ბერძნულს, ლათი-

ზად დუქანში არიან ალექსანდრე
ქალმა. — ცხედაძის სწავლა-შესრულებული
ქალმა. — მოსწავლენი, რომელთაც მშვენიერად
ქალმა. — და ზედ-მწვენიით იციან თავისი მოვა-
ქალმა. — ლეობა. პარგათაც მოგიტრია, მარ-
ქალმა. — დ. და სწორეთაც გიანგარიშებენ
ქალმა. — ნაყიდის ფასსა და ყველაფერსა. ხალ-
ქალმა. — ხი ისე დარწმუნებულია ამ გამსყიდ-
ქალმა. — ველთა სიწმინდეს და პატიოსნებაზე,
ქალმა. — რომ რისამე სყიდვის დროს, რამდენ-
ქალმა. — საც მოსთხოვენ ფულს, ყოველის
ქალმა. — უთქმელად და უვაჭროდ აძლევენ,
ქალმა. — რადგანაც დარწმუნებულნი არიან,
ქალმა. — რომ არ მოატყუებენ. თუ რა დიდი
ქალმა. — აღებ-მიცემაა აქვს ამ საერთო დე-
ქალმა. — პოს, სიანს იქიდან, რომ პირველს წე-
ქალმა. — ლიწადს ჰქონათ თვრამეტი ათასი მა-
ქალმა. — ნეთის ვაჭრობა, მეორე წელსაც ამ-
ქალმა. — დენისა და სხვ. მოგება ისეთი დიდი
ქალმა. — ყოფილა, რომ თუმანზე თითო ამხა-
ქალმა. — ნავს სამი მანეთი ჰრგებია.

სამწუხაროა, რომ, როდესაც ეს
ქალმა. — მთელი იერის ხეობისაგან პატივცემუ-
ქალმა. — ლი კაცი ასეთის უზაყრობით და
ქალმა. — დაუღალაობით ელტვის წარმატების

ნურს და სხვა საგნებსა, რომელთაც
ქალმა. — არაერთი სარგებლობა არ მოაქვთ
ქალმა. — ჩვენი ერის ცხოვრებაში. მა ჩვენი
ქალმა. — დედა ენა და საგნები კი უკანასკნელ
ქალმა. — ადგილზედ არის დაყენებული იმ სას-
ქალმა. — წავლებლებში. ქ.ის. გელაჯანი.

**წერა - კითხვის გამავრცელებელი
საზოგადოების წლიური კრება**

6 ივნისს 1882 წელს
(გარეგანად)

ახალი წიგნების ბეჭედა.

ახალი წიგნების დასაბეჭდად შარ-
ქალმა. — შანდელმა კრებამ ხარჯთ-აღრიცხვით
ქალმა. — გადასდო 1,500 მან., მაგრამ, რადგან
ქალმა. — არც ერთი საპრემიო სახელ-მძღვანე-
ქალმა. — ლო დაბეჭდვის ღირსი არ აღმოჩენი-
ქალმა. — ლა, გადადებული ფულიდამ ცოტა-
ქალმა. — ოდენის მეტი არა დახარჯულა რა.
ქალმა. — ეს ცოტაოდენი ფული და, სახელ-
ქალმა. — ლობრ, 398 მან. 27 კაპ. დაიხარჯა
ქალმა. — თ. რ. მრისთაის „იგაფ-არაკის“ სუ-
ქალმა. — რათებით მეორედ გამოცემისათვის.

ახალი წიგნების ბეჭდვის საქმეს
ქალმა. — შეეცება აგრეთვე ის გარდაწყვეტილე-
ქალმა. — ბა მმართველობისა, რომ გადმოთარგ-
ქალმა. — მნილ და გადმოკეთებულ იქმნან ელე-
ქალმა. — მენტარული სახელ-მძღვანელონი, რომ-
ქალმა. — მელნიც გადმოთარგმნა ინგლისურის
ქალმა. — ენიდან რუსულად ანტონოვიჩმა,
ქალმა. — რათა ამით საძიკველი იქმნას ჩადგ-
ქალმა. — მული ახალის მეცნიერებისა ქართულს
ქალმა. — ენაზედ. მმართველობამ უკვე მიანდო
ქალმა. — გეოგრაფიის გადმოკეთება ერთს ქარ-
ქალმა. — თულის ენის მცოდნე პირს და დაუ-
ქალმა. — ნიშნა მას ბეჭდვის თაბახზედ 25—30
ქალმა. — მანეთამდე გასამრჯელო.

საზოგადოების ბიბლიოთეკა.

საზოგადოების ბიბლიოთეკა, თუმ-
ქალმა. — ცა ჯერ კიდევ საყოველთაო საკით-
ქალმა. — ხავად არ გამართულა, მაინც თან-და-
ქალმა. — თან რიგში მოდის და კიდევ მატუ-
ქალმა. — ლობს. ხელ-ნაწერი წიგნების დამწე-
ქალმა. — რი რცხები 173-მდე და თვით ტო-

გზაზე დაყენებისათვის, ამავე დროს
ქალმა. — მეორე ჯურის კაცები, სრულიად
ქალმა. — ხელს არ უწყობენ ამ გვარ საქმეებს
ქალმა. — და არა თუ ხელს არ უწყობენ, არა-
ქალმა. — მედ თავიანთი ანგარიშითა და ბო-
ქალმა. — როტით საგნე მოქმედებით და ცხოვ-
ქალმა. — რებით სრულიად არღევენ ჩვენი
ქალმა. — ხალხის რწმუნებას სამართლიანობაზე,
ქალმა. — პატიოსნობაზე და საზოგადოდ ყველა
ქალმა. — კეთილ-მოქმედებაზე.

აიღეთ თუნდ სოფელ საგარეჯო-
ქალმა. — სავე ერთი მღვდლის შემდეგი მოქმე-
ქალმა. — დება: ერთს გლეხს უსესხნია ამ
ქალმა. — მღვდლისაგან ორი თუმანი ერთის
ქალმა. — თვით, 20%, და ამას გარდა, ვიდ-
ქალმა. — რემდის თავნს და სარგებელს ჩააბა-
ქალმა. — რებს, კიდევ ერთი ფური მიუცია საწ-
ქალმა. — ველად მაგდა სწორედ რვა დღე;
ქალმა. — გლეხმა ფული იშოვა და ორი თუ-
ქალმა. — მანი და ერთის თვის სრული სარგე-
ქალმა. — ბელი მიართვა მამა ღვდელსა და შე-
ქალმა. — ეხვეწა, რომ თქვენი ფული სარგებ-
ქალმა. — ლით მიირთვიოთ და ფური დამიბრუ-
ქალმა. — ნეთო. მაგრამ თქვენც არ მომიცდეთ:
ქალმა. — „მე ერთს თვემდის უნდა ეწველო

მების რიცხვი გადაჭარბებს 200-მდე
ქალმა. — ბეჭდილი წიგნები 100-მდე უნდა
ქალმა. — ხელ-ნაწერის წიგნების გარდა, რომ-
ქალმა. — მელნიც რადენიმე ამ წელშიაც შე-
ქალმა. — იძინა მმართველობამ, რუსულს და-
ქალმა. — ბეჭდილს წიგნებსაც მიაცცია ყურად-
ქალმა. — ლება, იმ გვარს წიგნებს, რომელნიც
ქალმა. — შეეცებია ჩვენს ქვეყანას კერძოდ და
ქალმა. — ძველსა საზოგადოთ. ამ აზრით მან
ქალმა. — მიმართა მეცნიერულ ადგილობრივ
ქალმა. — დაწესებულებათა თხოვნით, რომ მათ
ქალმა. — დაუთმოთ საზოგადოებას თავიანთი
ქალმა. — გამოცემანი უსასყიდლოდ. წერილები
ქალმა. — გაგზავნათ: არხეოგრაფიულს კამისი-
ქალმა. — ას, სამეურნეო საზოგადოებას, გეო-
ქალმა. — გრაფიულს საზოგადოების ძველსა
ქალმა. — განყოფილებას, შტაბის კანტარგრა-
ქალმა. — ფიულს განყოფილებას, ბორსკი უპ-
ქალმა. — რადენიას და სტატისტიკურს კამი-
ქალმა. — ტეტს, რომლის თავსმჯდომარე ბ.
ქალმა. — ზეიდლიცისაგან მმართველობამ უკვე
ქალმა. — მიიღო 4 წიგნი Сборникъ Свѣдѣ-
ქალმა. — ній о Ковковѣ I, II, V და VII ტო-
ქალმა. — მები და ერთიც უკანატელი გეოგრა-
ქალმა. — ფიული მასალისა.

საზოგადოების ბიბლიოთეკისათვის
ქალმა. — შემოწირული იქმნა.

ათი ძველი ხელ-ნაწერი წიგნი ბ.
ქალმა. — მ. შიფიანსაგან.

სასყიდლოდ შეიძინა მმართველობამ
ქალმა. — სამი ნაწილი არხეოგრაფიულ კამისი-
ქალმა. — ის აკტებისა.

სია ანუ კატალოგია მთლად ბიბ-
ქალმა. — ლიოთეკისა შედგენილია და მასწენ-
ქალმა. — დება ამ ანგარიშის ბოლოს საზოგა-
ქალმა. — დო კრებას დასამტკიცებლად და შემ-
ქალმა. — დგ დაიბეჭდება მმართველობისაგან.

ქუთაისის საზნაურო სკოლა.

ქუთაისის საზნაურო სკოლა პედა-
ქალმა. — გოგიურის მხრით წერა-კითხვის საზო-
ქალმა. — გადოების მმართველობის სრულს გამ-
ქალმა. — გეობაშია, მხოლოდ ეკონომიურის
ქალმა. — მხრით გამგებლობა შეადგენს ამ სკო-
ქალმა. — ლის მზრუნველობის მოვალეობას. ამ
ქალმა. — საანგარიშო წელს ამ სკოლაში პარა-

ფურიო, არ მოგცემო“ და არც მისცა!
ქალმა. — მს ბატონი მღვდელი „მურსოვნიკი“
ქალმა. — კი გაზლავს!...

აიღეთ უფრო უარესი მაგალითი.
ქალმა. — სოფელს მურსოვნიკში გაზლავს
ქალმა. — ეკლესია, „მათად“ წოდებული. მა-
ქალმა. — ზაფხულის დასასრულს ამ ეკლესიამ
ქალმა. — იცის დიდი ღვება და ამიტომ მრა-
ქალმა. — ვალი საეპრო ფანჩატურები იმართე-
ქალმა. — ბა აქ. ხალხიც დიან მრავალი იკრი-
ქალმა. — ფება ხოლმე. შარშან სხვა-და-სხვა
ქალმა. — მოვაჭრეებმა შესწირეს აქაურ ეკლე-
ქალმა. — სიას რვა მანეთი ფული. მს ფული
ქალმა. — მამასახლისმა, თორმეტიადე კაცის
ქალმა. — თანადასწრებით, ჩააბარა თავიანთ მამა
ქალმა. — ბლაღოჩინს. წელს ეკლესიას დასჭირ-
ქალმა. — და ფული და ხალხმა მოსთხოვა შარ-
ქალმა. — შანდელი რვა მანეთი თავიანთ ბლა-
ქალმა. — ლოჩინს, ბლაღოჩინმა ჯერ მაგარი
ქალმა. — რუსული „ატაკა“ დაჭრა, მაგრამ,
ქალმა. — როდესაც ხალხი პირში დაუდგა, ბლა-
ქალმა. — ლოჩინმა უთხრა, რომ აღარ მასხოე-
ქალმა. — სო, ენახეო. ნახა და გამოუცხადა
ქალმა. — ხალხსა, რომ მხოლოდ ოთხი მანეთი
ქალმა. — არის ჩაწერილიო. რვა მანეთი კი არა,
ქალმა. — ოთხი მანეთი მამეცითო.... ამ ამბავს
ქალმა. — მგონია, განმარტება აღარ ეჭირება.

(დასასრული შეკვეთ ნომერი)

(12-2)